

Älvrummet

I Älvrummet, dalgången som ramar in Göta älv och vattenfallen i Trollhättan, trängs spektakulära geologiska formationer med värdefull natur och intressant historia. Älvrummet är en sprickdal med stora nivåskillnader mellan dalbotten och den högsta toppen, Kopparklinten. Trots ett hastigt utvecklingsförlopp, där industrialismen medfört dramatiska förändringar av landskapet, har miljöer med storslagen natur bevarats. Älvrummet är numera en blågrön oas för både växter, djur och trollhättebor.

Naturreseptatet omfattar två delområden, ett öster och ett väster om Göta älv i de centrala delarna av Trollhättan. Den östra delen utgörs av området kring promenadstråket Kärlekens stig. Det västra delområdet omfattar västra älvbranten med omgivande skogsområde från Forngården söderut till Talbo. Högsta punkten är Kopparklinten, cirka 77 meter över havet.

Intressant natur

Öster om älven, i slutningen ner mot Kärlekens stig, växer örtrik och högvuxen granskog som skapar en härlig vildmarkskänsla. Granskogen övergår mot älven i hållmarker och strandhällar. I den pelarsalslika granskogen finns endast ett sparsamt buskskikt, främst hassel. I markfloran förekommer arter som träjon, lundbräken, blåbär och krustätel. Närmare älven finns ek, tall, björk och gran. Buskskiktet är också tätare med arter som häggmispel, en och säl. I fältskiktet finns kärleksört, skogsfibbla och bergglim samt grönvit nattviol i ett mindre fuktdråg.

I slutningarna väster om älven finns öppna hällar, rasmarker och tvärbranter, omväxlande med lundartad lövskog. Knotiga tallar och senvuxna ekar hänger ut över branterna. I rasmarkerna växer ovanliga arter till exempel murgröna, bergjohannesört, kungsmymta, lundskäfting och lundslok. I buskskiktet finns nyponros, stenros och häggmispel. På klippor och träd påträffas

"Göta kom i dans från Seves fjällar
Kölar spelte på dess lugna flod;
Plötsligt ur en borg av hällar
Trollhättan i hennes förväg stod.
Skum och fasa Trollet kring sig spydde:
Seglam såg och bävade och flydde"

Esaias Tegnér 1804, då fallen fortfarande var otämjda. På den tiden uppgick vattenflödet till 900 kubikmeter per sekund. Fallens höjd var 32 meter och de sträckte sig ned till Olidehålan, där dess nedersta del benämndes Helvetesfallet.

Idag tillåts vattnet följa sitt ursprungliga lopp endast vid särskilda tillfällen, bland annat för att reglera vattenståndet i Vänern eller som en turistattraktion. Under Fallens dagar släpps ungefär 300 kubikmeter per sekund i Trollhättefallen. Övriga vattenmängder nyttjas för kraftutvinning i de båda kraftverken Hojum och Olidan.

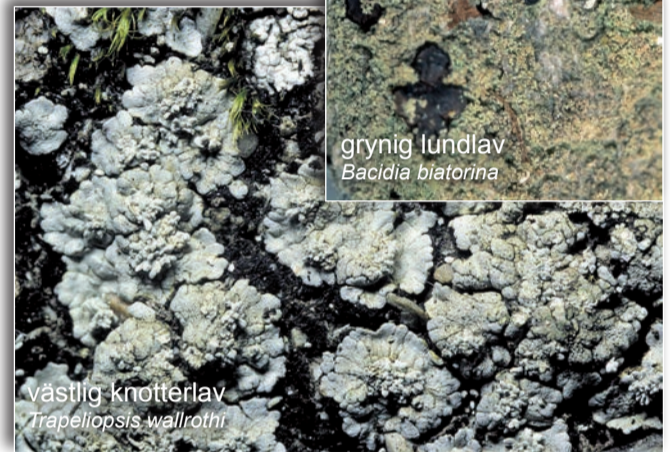
intressanta lavar och svampar. I branterna vid Kopparklinten förekommer till exempel västlig knotterlav *Trapeliopsis wallrothii*, som här har sin enda kända svenska förekomst. På äldre ekar växer oxtungsvamp *Fistulina hepatica*, lönnlav *Bacidia rubella* och gryinig lundlav *Bacidia biatorina*.

lönnlav
Bacidia rubella

gryinig lundlav
Bacidia biatorina

västlig knotterlav
Trapeliopsis wallrothii

Fornlämningar och kulturmiljöer

Inom naturreseptatet finns stensättningar, hällristningar och två fornborgar. Fornborgarna, till exempel den vid Hälltorp, tillhör de äldsta kända försvarsverken i landet och de härrör oftast från tiden kring 500 e Kr. Byggnaderna vid friluftsmuseet Forngården i den norra delen av området, är också värda ett besök. Reservatet är en del av fall- och slussområdet, som också innehåller flera värdefulla kulturhistoriska miljöer och byggnader. Hit hör den ståtliga Olidestationen, en av landets största kraftstationer, fyra slussleder och äldre industribebyggelse till exempel Nohab-området. Byggnaderna bildar tillsammans med naturen en intressant helhet.

Friluftslivet

Det vackra landskapet kring Göta älv, den rika naturen och kulturvärdena erbjuder tillsammans med det centrala läget en plats för friluftsliv och rekreation året runt. Här finns också ett nätverk av anlagda gång- och cykelvägar, mindre stigar och vandringsleder, samt flera fina fiskeplatser. Flera stigar och vandringsleder når även ut till andra reservat och naturområden till exempel Ryrbäcken och Åkerström. I den västra älvbranten anlades redan under 1800-talet ett system av gångstigar varav flera finns kvar än idag. Hängbron sammanlänkar den västra älvbranten med stigsystemet kring Kärlekens stig öster om älven.

Samarbete

I fall- och slussområdet finns ett samarbete mellan olika verksamheter. Detta skall leda till att bevara och utveckla områdets natur och kulturhistoriska värden tillsammans med modern drift av kanalsjöfart och vattenkraftproduktion. Naturreseptatet är en av frukterna av detta samarbete.

liljekonvalj
Convallaria majalis

Hitta hit!

Tag av från E45 mot Trollhättan centrum. Följ skyltning mot fall- och slussområde.

Syftet med naturreseptatet är att bevara och utveckla värdefulla rasbranter och skogsmiljöer utmed Göta älv samt att säkerställa området för friluftsliv och naturmiljöstudier. Reservatet är ca 61 ha stort. Fastighetsägare är Sjöfartsverket, Trollhättans Stad och Vattenfall. Trollhättans Stad är naturvårdsförvaltare.

§ Välkommen att vandra i den vackra naturen i Älvrummet. Visa hänsyn och varsamhet. Tänk på att du inte får skrapa ner och att du inte får;

- framföra motordrivna fordon annat än på befintlig väg
- tälta, ställa upp husvagn eller husbil
- elda
- fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar
- medföra ej kopplad hund eller annat lösgående husdjur
- utan tillstånd från Trollhättans Stad sätta upp skylt, plakat, affisch eller liknande anordning som inte är tillfällig eller göra inskrift

Trollhättans Stad

Statligt bidrag till lokal naturvård har medfinansierat reservatet.

Produktion: Naturcentrum AB 2009. Karta: Carina Lindkvist/Naturcentrum AB. Illustrationer: Nils Forshed och Martin Holmer (bergjohannesört). Fotografier: Ulf Arup (T. wallrothii) och Svante Hultengren/Naturcentrum AB (övriga). Översättningar: Stålen. Foldern är framtagen i samverkan med Innovatum Science Center och Visit Trollhättan Vänersborg AB.

INNOVATUM
TEKNIK PARK

VISIT
TROLLHÄTTAN
VÄNERSBORG

naturreservat
ÄLVRUMMET

Välkommen till naturreseptatet Älvrummet, dalgången som ramar in Göta älv och vattenfallen i Trollhättan. Här trängs geologiska formationer, värdefull växtlighet och intressant historia. Från Kopparklinten är utsikten över dalen magnifik. I de omgivande branterna klättrar knotiga tallar och ekar. Vid Forngården finns äldre byggnader och strax utanför reservatet ligger slussområdet och kraftstationerna Olidan och Hojum.

ÄLVRUMMET – Trollhättans hjärta

